

Dolenjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 26

NOVO MESTO, 29. junija 1951

Izhaja tedensko

»Osvobodilna fronta ni bila ustanovljena v evropskem zatišju in tudi ne za delo v mirnem, urejenem svetu. Ne, ustanovljena je bila v najbolj kritičnem trenutku vse naše zgodovine in ne sam o naše, in sicer za akcijo, za oborožen odpor proti okupatorju, za smotreno tveganje, za žrtve, skratka za boj, za biti ali ne biti, za zmago in svobodo ali smrt. — Skratka, ustanovitev Osvobodilne fronte je bila po svoji smiselnosti in veličini edinstveno politično dejanje v vsej naši zgodovini, kar ko nec koncem dokazujejo tudi uspehi njene dela...«

Josip Vidmar na otvoritvenem govoru III. kongresa OF Slovenije

PRED 22. JULIJEM

Pripravimo se na vseljudski praznik naše vstaje

22. julija 1941 so organizirane partizanske edinice v Sloveniji prvič v večjem obsegu in po naprej pripravljenem enotrem načrtu naskočile fašistične okupatorje ter vnesle v njihove vrste strah in zmedo. Desetletnica zgodovinskega dneva bo letos prvič praznovana kot nov državni praznik Ljudske republike Slovenije.

Več kot 600 let so na pretežnem delu današnjega kočevskega okraja živeli Kočevarji. Več kot 600 let je slovenska zemlja redila tuja, ki je imel tu vse pravice kot naš narod, velikokrat pa še večje. V usodnih dneh leta 1941 so ti ljudje pozabili, da so na slovenskem ozemlju, da jih naš narod nikdar ni sovražil. Najbolj zgriseni kulturbundovci so v Kočevju razpravljali, kako bodo s slovenskimi glavnimi balinali po cestah. Toda zgodovina je šla svojo pot. Kočevarji so odšli v »objavljeni deželo«, ki pa je bila spet prav tako slovenska, kočevska ozemlje pa je postalovo važno oporišče narodnosvobodilnega pokreta. Prvo osvobojeno ozemlje je bilo na Kočevskem; tam so se zbirale partizanske edinice, tam je bil Izvršni odbor OF. Prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda je zasedal v Kočevju. Besni fašistični okupator je v večkratnih ofenzivnih sunkih prodrl na Kočevsko, hoteč za vsakrino uničiti narodnosvobodilno gibanje. Pri teh napadih je požgal veliko večino kočevskih vasi.

Mesto Kočevje je bilo med vsemi slovenskimi mestami najbolj poškodovano med vojno. Le malo stavb je ostalo celih, večji del mesta pa je bil porušen od bombnih napadov in večkratnih borb.

V sestih letih po osvoboditvi pa je Kočevska skoraj popolnoma spremenila lice. V prej zapuščenih in požganih vasesh se razvijajo največja državna posestva; prve obdelovalne zadruge na Dolenjskem so se razvile prav na Kočevskem. V mestu Kočevju se razvija lesna in tekstilna industrija, rudnik in pod.

Na Mlaki pri Kočevju je eno največjih živinorejskih državnih posestev. Velike črede goved sive montafonske pasme se naglo večajo. Okrog direkcije posestva je zrasla že cela vas. Slična posestva so v Kočevski reki, Štalcarjih, Koprivniku, Knežji lipi, Mozlu in drugod. Prav tako kot državno posestvo na Mlaki se je v neposredni bližini razvila lesna industrija, ki se se vedno širi. Med vojno požgana tekstilna tovarna je obnovljena in dela v večjem obsegu kot pred vojno. Zavedni kočevski rudarji iz dneva v dan povečujejo napore, da bi dali naši industriji čim več premoga. Kmečke delovne zadruga na Kočevskem — posebno zadruga v Livoldu — so med največjimi na Dolenjskem.

Enako kot podeželje spremenila lice tudi samo mesto Kočevje. Mestni ljudski odbor v Kočevju si resno prizadeva, da bi mesto preuredil v prikupno podeželsko mestece in priznati je treba, da je že veliko narejenega. Tam, kjer je po vojni v središču mesta stal nepregleden kup ruševin, je danes lepo urejen park. Na tržnem prostoru je postavljena zaprta tržnala, česar še nima nobeno mesto na Dolenjskem. Večina poškodovanih stavb je obnovljenih, veliko tudi zgrajenih na novo. Zgodovinski dom »Jožeta Šeška«, v katerem je zasedal prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda od 1. do 3. oktobra 1943, je danes ves prenovljen in dozidan. Prav v zadnjem času načrtno obnavlja še preostale poškodovane stavbe v mestu. Po zgodlu Črnomelja in Novega mesta pripravljajo tudi v Kočevju tlakovanje ceste. Sodeč po doslej izvršenem delu pri tem ne bodo zadnji. Sedaj delajo tudi na ureditvi kopalnišča.

Nekaj pa kvare izgled Kočevja — kup ruševin starega fevdalnega gradu sredi mesta. Res so že velik del teh ruševin odstranili, toda še vedno jih je za nekaj tovornih vlakov. Tu čaka frontovce in druge prostovoljce v Kočevju obilo dela. Potrebno bi bilo tudi pri tem delu krepko zaviti krampe in lopate in še ta poslednji maled odstraniti iz mesta.

Pripravlja se tlakovanje ceste skozi mesto. To je nujno potrebno, kajti ceste so v kočevskem okraju gotovo med najslabšimi. Šoferji priovedujejo, da se občutno pozna meja med grosupeljskim in kočevskim okrajem prav na cestah.

Kdor je poznal Kočevsko pred vojno, hodil po njej med vojno in bi sedaj po šestih letih spet prišel tja, bo moral priznati, da so se tu zgodile velike spremembe. Te spremembe pa so odraz skupnih naporov ljudske oblasti in delovnih ljudi kočevskega okraja in predstavljajo posben korak naprej v socializem.

bivalstvo kočevskega okraja je z malimi izjemami v celoti sodelovalo v narodnosvobodilni vojni, zato je številka 400 članov Zveze borcev odločno prenizka. Clanstva v vrstah ZB je v zadnjem času vedno več, do 22. julija pa naj privede tekmovanje na čast 10. obletnice našega upora v vrste ZB vse, ki imajo pogoje za sprejem.

Ko v teh dneh krajevne Zveze borcev v vseh krajih Dolenjske sestavljajo sporedne prireditev in partizanskih pohodov za 22. julij, vabijo k sodelovanju prestavnike in člane vseh množičnih organizacij. Državni praznik naše ljudske republike mora biti manifestacija našega ljudstva, ki bo tudi tokrat v bratski povezanosti z ostalimi jugoslovenskimi narodi povedalo celemu svetu, da smo iz vsega srca za mir, da pa pridobivete naše ljudske revolucije in partizanske vojske ne mislimo odstopiti za ničesar na svetu. Proslave 22. julija bodo novo potrdilo, da nam je najdražja na svetu svoboda, najsvetjejsa pa ljubezen do domovine.

Odlikovani prosvetni delavci

Na konferenci upraviteljev osnovnih šol in ravnateljev gimnazij je 18. junija predsednik okrajnega izvršnega ljudskega odbora Novo mesto Viktor Zupančič podelil najzadružnejšim prosvetnim delavcem novomeškega okraja, odlifikovanja ki jih jim je priznal Prezidij Ljudske skupščine FLRJ. Odlifikovani so bili: z Redom dela III. stopnje Gregor Dragotin, ravnatelj nižje gimnazije

v Dolenjskih Toplicah, z Medaljo dela pa Novak Fanči, šolska upraviteljica v Stopičah, in Kranjc Rudolf, profesor v Novem mestu.

Tovariš Gregorc služuje že 47 let na šoli. Njegovo delo ni posvečeno samo stroki, saj vsa leta aktivno dela tudi na ljudskoprosvetnem polju. Za svoje napredno delo je bil v stari Jugoslaviji pregnjan in grdo oklevetan, kar pa ga ni zlomilo. Se vedno je vnet kulturno-prosvetni delavec. — Tovarišica Novakova, ki že vrsto let uspešno služuje v Stopičah pod Gorjanci, je znala s svojim delom pridobiti zaupanje ljudstva podgorških vasi. Zdaj se je z vso vnetno posvetila gradnji nove velike šole v Stopičah, ki bo ponos Podgorja. — Tovariš profesor Kranjc je med najstarejšimi profesorji in vzgojitelji na Dolenjskem. Navzric svojim letom je izredno marljiv in neutruden prosvetni delavec, priljubljen pedagog in velik prijatelj mladih.

Odlifikovancem čestitajo k visokemu priznaju vsi prosvetni delavci in prijatelji ter jim želijo še mnogo srečnih in uspešnih let!

ODPADKE ZA INDUSTRIJO zbirajo najbogatejše države na svetu! Ne zamejmo zato koristnih odpadkov — doma so nam v napoti, industrija pa nam bo izdelala iz njih marsikaj, česar nam še vedno primanjkuje.

Fronta v Kočevju pozdravlja resolucijo Izvršnega odbora OF Slovenije

14. junija je bila v Kočevju seja okrajnega odbora OF. Člani odbora so ob tej priliki pregledali delo in aktivnost posameznih frontnih organizacij na Kočevskem. Podrobno je bilo obdelano vprašanje budnosti frontnih organizacij napram sovražnim pozikusom reakcionarnih ostankov, ki skušajo vnašati v naše vrste nerед, govorijo o povračju na »staroc in o popuščanju ljudske oblasti. Budnost in odločnost proti notranjim sovražnikom, ki jo je poudarila resolucija Izvršnega odbora OF, bo doslej v vrstah frontnih organizacij še čvrstejša.

Člani odbora so poročali, kakšnih načinov dela se poslužuje reakcija v posameznih primerih, da bi odtegnila ljudstvo od Osvobodilne fronte. S primeri iz nekaterih krajev so člani odbora povedali kako se ponekod poslužujejo duhovnikij tudi spovednic za odtegovanje ljudstva od načela Osvobodilne fronte.

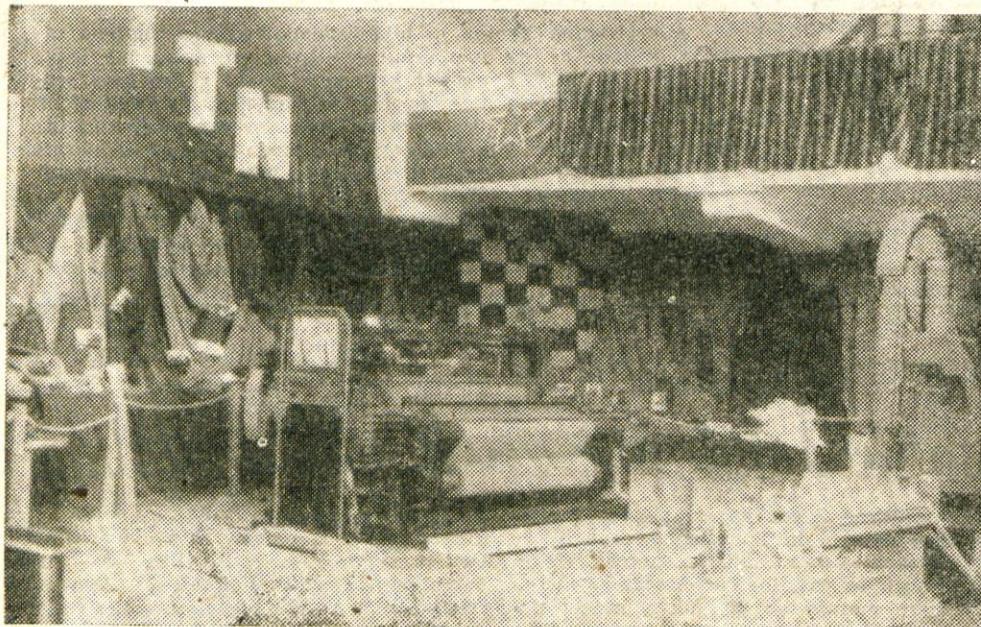
Po podrobnem razpravljanju o stanju posameznih krajev so bili sprejeti sklepi za nadaljnje delo frontnih organizacij na terenu. Poudarek je dan zlasti političnemu delu, nenehemu tolmačenju novih ukrepov naše oblasti, poglabljaju ljudske demokracije, zlasti pa borbi proti reakciji, ki se bo tudi v bodoče posluževala raznih načinov in oblik rovarjenja proti ljudski oblasti in svobodi našega ljudstva. Člani odbora so sklepe soгласno sprejeli.

L. I.

Kliko podobnih napokališč odpadkov, starega železa, posode, papirja, stekla in tunj je še po Dolenjskem? V Tednu zbiranja odpadkov jih marsikje še niso odpravili. Poskrbimo, da se odstranijo taki dokazi in alomarnosti naših odnosov do razvijajoče se industrije, ki potrebuje vedno več surovin in odpadega, še uporabnega materiala.

Veliko zanimanje za prvi gospodarski sejem v Novem mestu

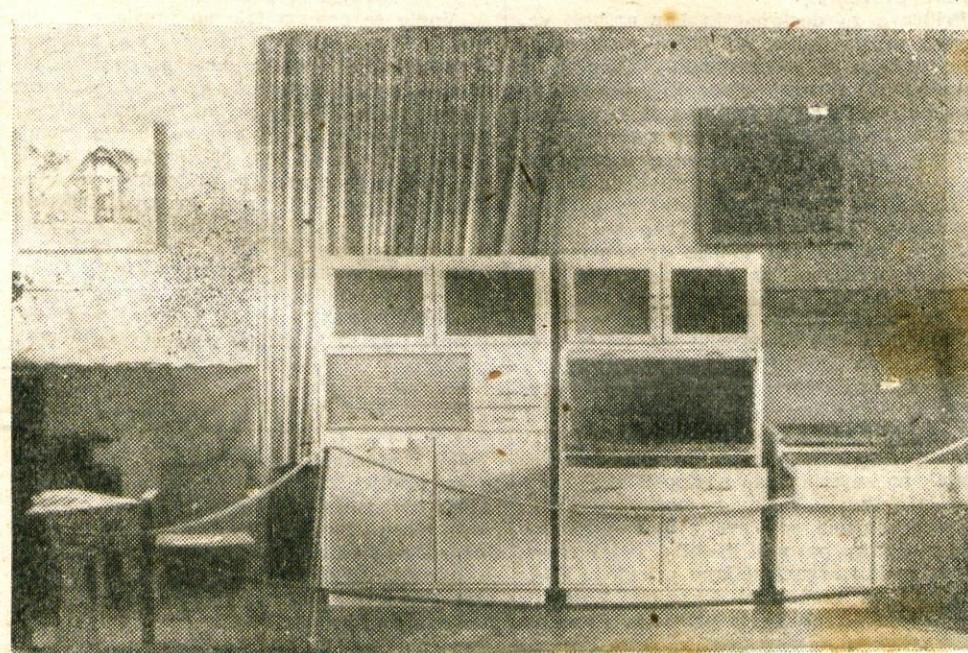
Tekstilna tovarna bo razstavljala tudi letos nove vzorce blaga iz domačih surovin

Iz dneva v dan raste zanimanje za novomeški gospodarski sejem, ki bo, kot je bilo že objavljeno, od 30. junija do 9. julija t. l. Ze do 15. junija se je prijavilo 80 proizvajalcev vseh treh sektorjev, ki bodo na sejmu nudili v prodajo svoje najboljše izdelke. Sejem bo v osnovni šoli, ker pa je prijaviteljev mnogo, bodo tudi na dvorišču uredili paviljone. Poleg industrijskih in obrtnih izdelkov bodo na sejmišču lepo urejene trgovine okrajnega magazina, okrajne zvezne kmetijskih zadrug in zadružnega sklada. Trgovine se bodo kosale med seboj, katera bo nudila boljšo izbiro blaga in po ugodnejših cenah. Prav tako se bodo kosala med seboj gospodarska podjetja privatnega in državnega sektorja. Dobre kapljice, pripravljene nalašč za sejem, in okusnega prigrizka ne bo manjkalo. Tudi okrajno medzadržno trgovsko podjetje bo postavilo svoj paviljon, kjer bodo prodajali češnje in drugo zgodno sadje.

Vsač večer bo na zabavnem prostoru ob šoli pester kulturni ali pa zabavni spored. Režiserji programa držijo še vse v tajnosti, ker nameravajo presentirati obiskovalce, vendar pa smo zvedeli, da bodo dva večera predstave »Kovačevega študenta«, valčkov večer in še marsikaj zanimivega.

V času sejma bodo preko zvočnika zanimiva kraška gospodarska predavanja kot n. pr. Kolobrjenje v kmetijstvu; največji škodljivci rastlin; seme v kmetijski proizvodnji; opesanost žitne produkcije in izrojevanje žit; odbira in vzgoja živine; obdelava zemlje, plitvo in globoko oranje; povečanje proizvodnje krme; proizvodnja zelenjave; pereči problemi v vinarstvu in sadjarstvu; vzgoja rož, cvetje na vrtu in v vazi, rezanje rož, okrasitev doma.

Ne pozabite obiskati najvažnejše letosne gospodarske prireditve novomeškega okraja!

Najrazličnejše pohištvo za dom, urad in delavnico bo v ospredju zanimanja obiskovalcev razstave

ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Odboru za zgraditev kulturnega doma v Trstu so poslali svoje prispevke naslednji kolektivi in sindikati:

Javno tožilstvo Novo mesto 1000 din, sindikat opekarne Zalog 1200 din, Vaški odbor OF Stopiče 300 din, Kulturno umetniško društvo v Stopičah 200 din, sindikat Industrije perila Novo mesto 1165 din, sin. podr. Gozd-

nega gospodarstva Novo mesto 2115 din. Ekonomska srednja šola Novo mesto 1574 din, sindikat podružnica Kurilnice Novo mesto 1000 din, osnovna šola Skocjan 840 din in osnovna šola v Zameškem 300 din.

Med prvimi, ki so v kočevskem okraju začeli zbirati prispevke za postavitev novega kulturnega doma naših bratov v Trstu, so bili uslužbenici okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Zbrali so že 8000 din. Organizacija Zvezde borcev Mozelj je nakazala te dni 650 din.

Ponemanjajo vreden je sklep kulturno umetniških društev v Kočevju, Ribnici, Lokaškem potoku in Sodražici, da bodo priredila več prireditve, katerih čisti dobitek bo namenjen za kulturni dom v Trstu. V Kočevju je prevzela zbiranje prispevkov mladinska organizacija.

Ali so žužemberške njive zavarovane pred koloradskim hroščem?

Vsako leto nam preti na krompirjevih nasadih okužba po koloradskem hrošču, nevarnem škodljivcu, ki objeda krompirjevko od stebel Posebno letos, ko je okužba v primorskih krajih že zelo razširjena, je resna nevarnost, da se bo hrošč preselil v notranjost Slovenije.

Veliko je še kmetov, ki pravijo:

— Kaj je treba pregledovati njive! Saj pri nas hrošča ni!

Pred kratkim smo brali v Ljudski pravici, kako se je ta škodljivec razširil v Vrh-

DO 15. JUNIJA V NOVOMEŠKEM OKRAJU ODKUPIJENIH ZE 24.000 kg ZELISC

Tudi letos je od kup zdravilnih zelišč v novomeškem okraju dobro organiziran in vse kaže, da bo uspeh od kupa še večji kot lani. Že do 15. junija so kmetijske zadruge od kupile od nabiralcev preko 24.000 kg raznih zdravilnih zelišč v vrednosti nad pol drugi milijon dinarjev. Med od kupljenimi količinami je na prvem mestu lubje krhlike v količini 13,152 kg, potem hrastov mah 8776 kg, listje koprive 645 kg, globovi vršički 2011 kg, globovo cvetje 164 kg, sladke koreninice 385 kg, cvetje črnega trna 224 kg, robidovo listje 193 kg, listje jagode 202 kg, cvetje vijolice 108 kg in še hekaj količin drugih zelišč.

Zdaj je najboljši čas za nabiranje lipovega cvetja in bezgovog cvetja. Cene so zelo ugodne. Za lepo posušeno lipovo cvetje se bo plačalo okrog 250 din za kg, za bezgovovo cvetje pa okrog 140 din za kg.

Koloradski hrošč je izdal malomarnost Vrhpoljčanov

Petletna borba proti koloradskemu hrošču ki je znana vsem ljudem v Sloveniji, je bila učinkovita samo zaradi organiziranega sodelovanja vseh ljudi pod vodstvom mnogi organizacij in upravnega aparata. Kjer koli se je koloradski hrošč pojaval, smo izvajali stroge ukrepe: vsakodnevne pregledne, kemijska sredstva in ponovne saditve krompirja na istih površinah. Pri takem načinu dela so bili doseženi zelo zadovoljivi uspehi. V okraju Novo mesto, ki je bil v letu 1948 okužen v 18 KLO je bilo v letu 1950 okuženih samo še 7 parcel v 1 KLO. Kazalo je, da bo v letošnjem letu možno zatreći koloradskoga hrošča z vestnimi pregledi in takoj uničenjem morebitnih okužb.

Zatiranje koloradskoga hrošča pa se je sedaj bistveno spremeno, ker so bile odkrite v vasi G. Vrhpolje v KLO Smarje zelo močne okužbe.

Ze pri pregledu 3. junija je bila ugotovljena okužba na 3 parcelah, posamezniki pa so hrošča našli že prej. KLO do srede sploh ni javil okužbe in jo je prijavil šele, ko je poverjeništvu na OLO zvedelo za okužbo po drugih osebah. Tudi v tem času niso nješar pokrenili za temeljite pregledi ostalih parcel. V istem tednu je bila ugotovljena okužba že na 16 njivah in je bilo najdenih nad 200 hroščev in nekaj tisoč ličink. Koliko so hroščev našli kmetje sami in jih uničili, ni

znano. Čim je nastopilo ugodno vreme, se je pričelo z zapraševanjem s pantakanom in škropiljenje z arzenksimi sredstvi. Učinkovito delo s kemijskimi sredstvi je kmetovalce prepričalo, da se le na ta način lahko uspešno zatrejo večje okužbe. Zapraševanje s pantakanom in škropiljenje z arzenksimi sredstvi se bo ponavljalo med letoma.

Iz močne okužbe je bilo takoj razvidno, da je bila v neposredni bližini že stara okužba, kar so tudi potrdili posamezniki, vendar brez določenih podatkov. Gorišek Janez iz G. Vrhpolja je priznal, da je imel že lansko leto okuženo njivo in da najdbe ni prijavil. Ta njegova »nevednost« in malomarnost ostalih neimenovanih krvcev bo stala težke tišočake za nabavo kemijskih sredstev, prebivalci pa bodo morali v letošnjem letu žrtvovati na tisoče ur pri dnevnih pregledih krompirja. Ce bi bila okužba prijavljena že v lanskem letu, bi bil hrošč ali že zatr ali pa bi bila okužba zelo omejena. Letos pa je okužba zajela že velike površine. Kaj zaslžijo ti nevedneži, presodite sami! Kazen, ki jo bodo za to prejeli, ne odtehta niti malo izdatkov in truda, ki bo moral biti vložen za omejitev in uničenje koloradskoga hrošča. Kaj je v preteklem letu delal krajevni aktiv za zatiranje koloradskoga hrošča? Kaj je delal vaški vodja Bratkovič, ki je po izjavah kmetovalcev odkril v preteklem letu na svoji njivi koloradskoga hrošča?

V novomeškem okraju pa je še več krajev, ki so v malomarnosti podobni Vrhpolju. Udeležba je pod povprečjem števila gospodarstev, poročila spravijo skupaj šele po 1 tednu, nekateri KLO kot Dclž, Prekopa, Smarjeta, Smihel — N. m. in Zbure pa pregledov do 4. VI. niso izvršili, ker je bil dež ali dopoldan ali popoldan. Dež je kriv slabega uspeha in če bo dež veden ob nedeljah, pa čeprav samo nekaj kapljic, bo že dober izgovor za njihovo malomarnost in lenobo.

Odkrite okužbe so dokazale, kako se maščuje malomarnost in prikrivanje hrošča. Kmetovalci tudi lahko vidijo, da je prikrivanje v škodo njim samim, ker nihče ne bo kaznovan, če prijavi najdbo hrošča, pač pa bo kaznovan vsakdo, ki najdbo tudi. Od odkritih okužb je ogrožen ves okoliš St. Jerneja in je zadnji čas, da postanejo množični pregledi kakovostni, ne pa sprehodi po njivah, katerih se udeleži za vsako hišo 1 zastopnik ali pa še ta ne.

Dolžnost KLO in frontnih organizacij je, da vprašanje množičnih pregledov krompirja začaste. Gospodarska škola, ki grozi krompirjem in ogromni denarni izdatki, ki jih za to izplača nasa obrast, nam naredujejo, da moramo biti tu neizprosnji. Vsakdo, ki se pregledov ne udeležuje, ki se iz pregledov norčejo z raznimi opazkami, zaslubi najstrožjo kazeno. Tudi primeri v KLO Smarjeta, Smari, Toplice, kjer posamezniki nočejo prevzeti dela kot vaški vodje, so nerazumljivi. Dolžnost krajevnih vodij in vseh poslošnih kmetovalcev je, da prijavijo vse one, ki se pregledov nočejo udeleževati. Okrajni odbori bodo vse te ljudi strogno kaznovali in njihova imena tudi objavljali v Dolenjskem listu.

Množični pregledi krompirja bodo letos v sledečih nedeljah: 1. julija, 15. julija, 29. julija, 12. avgusta, 26. avgusta in 9. septembra.

V primeru, da je na dan, ki je določen za množični pregled deževno vreme, se pregled preloži na naslednjo nedeljo.

O. V.

ALI ZE ZBIRATE STAR PAPIR! Pri izdoljovanju zavojnega papirja lahko zamenjam 30% potrebne celuloze s starim papirjem! — 1000 kg celuloze nas stane 12,500 deviznih dinarjev!

Delo novomeškega Mestnega ljudskega odbora (Poročilo na zborih volivcev v maju 1951) (Nadaljevanje)

Mestne nepremičnine in podjetja

Pod upravo mestnih nepremičnin je danes 32 zgradb z skupno 96 stanovanji, 228 sobami in 97 poslovni lokalih. Skupna vrednost vseh zgradb je ocenjena na 32 milijonov dinarjev. Poleg navedenih zgradb je pod upravo nepremičnin 136,78 ha zemljišč, od teh 111 hektarov gozdov, ostalo pa so njive, travniki, pašniki in parki.

Izvršni odbor in skupščina MLO sta sklenila, da se prestavi sedanje sejmische na drug primeren prostor ob Ločenski cesti. Sejmische se bo premaknilo iz higieniskih in prometnih oziriv in so v teku priprave, da bo to čimprej narejeno.

Mestni odbor ima danes 35 podjetij, ki izvršujejo skupaj 29 strok. V vseh podjetjih je zaposlenih 388 oseb, od teh 282 delavcev, 44 namestencev in 62 vajencev. Med najvažnejšimi podjetji je industrija čevljiev, industrija perila in tkalnica. Vsa podjetja dosegajo proizvodnje in finančne plane. Industrija čevljiev se bo letos razširila, ko bo mizarško podjetje šlo v poslopje blive Seidlrove lončarie ob Krki, ki bo obnovljeno. Za industrijo čevljiev pa so predvideni novi stroji iz razpuščenih podjetij v Tržiču in Kranju. Mestno mizarstvo je v zadnjem času ustavljeno nov oddelek — za sodarstvo — tako da ima zdaj že 4 oddelki: mizarstvo, kolarstvo, tapetništvo in sodarstvo.

Pri mestni pekari je letos predvideno, da se obnovi lokal za prodajo kruha. Podjetje lahko z novo postavljenem pečju krije dnevno potrošnjo kruha.

Mestna vrtnarija si je v letošnjem letu postavila na starem zemljišču za 30% večji prizvodni plan. Mestna vrtnarija bo letos oddajala svoje pridelke mestnemu trgovskemu podjetju za zelenjavo, dvačrat tedensko pa v Bršljinu neposredno potrošnikom.

Prevozništvo in ostala podjetja

S tem mesecem je prevzel upravnisko delo tov. Kobler. Neurejenosti v podjetju so skoraj odpravljene. — Vsa ostala podjetja so manjša po obsegu, vendar pa so vsa rentabilna.

Mestna komunalna podjetja se še razvijajo in se bore s pomanjkanjem prostorov in temsnimi poslovni prostori. Tako je n. pr. javno kopalische v Domu ljudske prosvete za danasne potrebe mesta s svojimi 5 kabinami popolnoma nezadostno.

polju pri St. Jerneju, čeprav so lani in letos govorili, da nimajo krompirjevega hrošča. Ali so žužemberške njive mar zavarovane pred sovražnim požrešnem krompirjem, da lahko kaj podobnega trdi nekateri tudi v našem kraju? KLO Zužemberk je organiziral pregled krompirja, ki pa niso rodili začelenega uspeha. Bil je sicer trikratni pregled, ki pa vendarle ni bil nikak preglej! Ljudje se ne zanimalo za to, da bi krompirja res temeljito pregledali. Poslana poročila so menjala res le bolj papirnata, ne pa odraz živiljenjske skrbji naših kmetovalcev za naš najvažnejši pridelek. Poskrbeti je treba za to, da bodo krompirjevi nasadi temeljito pregledani tudi v Zužemberku in drugih krajih Suhe krajine.

Sl. Hotko

Koloradski hrošč se je pojavil tudi v Dolenjskih toplicah

Pred tremi leti se je na krompirju kmeta Barbica pojavit koloradski hrošč, ki je bil najbrže zelo namerno zanesen na to parcele. Z vestnimi in skrbnimi pregledovanjem krompirja in s temeljitim razkuževanjem okužene njive je bil hrošč uničen. V naslednjih letih se hrošč ni več pojavit. Letos pa so pri zadnjem pregledovanju njiv našli hrošča in licičke na njivi, ki je precej oddaljena od stare okužene parcele. KLO je takoj uredil ponovno pregledovanje vseh krompirjev, seveda pa bo zdaj v vseh sosednjih krajih potrebljena večja skrbnost pri pregledovanju krompirjev nasadov.

D. G.

Bela krajina se je oddolžila spominu svojega velikega rojaka Otona Župančiča

»Ah, Silvin, vem: teh krajev ne pozabi, kdor se svetlobe njih je nasesal!«

17. junija je doživela Bela krajina po-membren kulturni praznik. Na rojstni hiši velikega mojstru slovenske besede poeta Otona Župančiča je bila odkrita spominska plošča, v hiši sta bili odprti spominski sobi, v parku ob hiši pa je bilo odkrito bronasto poprsje umetnika.

Bilo je kakor da se vsa priroda veseli vrnitve Otona Župančiča med svoje drage Vinčane. Lepa nedelja je zbrala v tesni Vinici nad Kolpo tisočglavo množico častilcev pokojnega pesnika, njegovih prijateljev, znancev in sosedov. Med gosti smo opazili najvidnejše predstavnike naših kulturnih in znanstvenih ustanov, umetnike in ostale javne delavce. Ko je tajnik Belokranjskega odbora za postavitev spomenika Janez Vitkovič kmalu po enajsti uri začel slovesnost, je najprej pozdravil sorodnike pesnika in njegovo soprogo Ano Župančič, predsednika Predzidija Ljudske skupščine LRS Josipa Vid-

Oton Župančič (Jakob Savinšek)

marja, predsednika Sveta za kulturo in prosveto Borisa Žiherla, predsednika Društva slovenskih književnikov Franceta Bevka, člana Politbiroja CK KPS Janeza Hribarja, pisatelja Etbina Kristana s soprogo, rektora univerze dr. Gorazda Kušaja, prorektorja Akademije upodabljalce umetnosti Božidarja Jakca, predstavnike ostalih kulturnih in znanstvenih ustanov ter zastopnike lokalnih organov oblasti, Partije in množičnih organizacij, med katerimi sta bila tudi sekretarja OK KPS Črnomelj in Novem mestu Janez Žučič in Martin Zugelj.

Tajnik odbora Vitkovič je najprej izrazil ljubezen Viničanov in Beli krajini do pokojnega pesnika, ki se je v nedeljo vrnih med drage domačine ob Kolpi in čigar spomin bo po odkritju kulturnih spomenikov med ljudstvom Beli krajine še bolj živ kot je bil doslej. Viniški cicibani

so nato zapeli pesnikovo »Mak, mak sredi polja kima...«, pionirka pa je pozdravila pesnikovo vdovo in ji izročila šopek rdečih nategljnov. Zatem je govoril o borcu za svobodo slovenske besede in pesmi, velikem viniškem rojaku Otonu predsednik Belokranjskega odbora za postavitev spomenika Lojze Zupanc, ki se je poimensko zahvalil vsem, ki so bodisi na tak ali drugačen način pripomogli, da se po dveh letih pesnikove smrti odkriva prvi Župančičev spomenik v Sloveniji. V daljšem pregledu se je s toplimi besedami spominjal zaslug nepozabnega patriota in pesnika, ki je izšel iz sončne Beli krajine, ponesel v svet slavo domačih krajev, domovine in umetnost svoje pesmi.

Nato je stopil na govorniški oder predsednik Josip Vidmar. Orisal je pred tisočimi viniškimi gosti živiljenjsko pot njihovega rojaka, ki je tekla iz domače vasi v bližnji Dragatuš, od tam v Novo mesto, Ljubljano in na Dunaj. Predsednik Vidmar je poudaril osebnost človeka in umetnika Župančiča, njegov pesniški razvoj, svet, iz katerega je črpal moč za mogočne stvaritve, snov, ki jo je obdeloval kot svetovno priznan pesnik, njegovih zasluge za rast in kaljenje našega jezika in njegov pomen na našem prevođništvu. Župančič je bil dozorel umetnik z izredno širokim umetniškim obzorjem, z naravnost blestečo izrazno močjo in najfinejšim čutom za odtenke jezika, ki ga je govorilo njegovo ljudstvo. Preko viharne dobe mladih let, čuvstev in strasti je prešel v umirjeno in globoko opazovanje sveta, kjer mu je bila blizu socialna misel, razglašanje o vrednotah človeka in živiljenja, v letih narodnoosvobodilne vojne pa je znova zapel strastno pesem ljubezni do svobode in domovine. Slovenski svetovljani Oton Župančič se je s svojimi deli uvrstil med nesmrtne može — umetnike našega naroda in med najvidnejše kulturne delavce sveta. Iz domače zemlje, iz svojega ljudstva je črpal moč za svoje obsežno ustvarjanje.

Tovariš Vidmar je nato odkril spominsko ploščo na pesnikovi hiši, odprl muzejski sobi z Župančičevimi deli in osebnimi spomini, njegovo rojstno posteljo in družinske slikami, v novourejenem parku ob hiši pa je odkril pesnikov spomenik. Čestital je Belokranjskemu odboru za njegovo skrb in delo, kiparju Jakobu Savinšku pa za umetniško izdelano poprsje pesnika.

Muški zbor novomeškega SKUD »Dušan Jereb« je nato zapel Župančičeve pesem »Tihí veter od morja«, zastopnik KLO Vinica pa je prevzel v varstvo odkrite spomenike. Gostje so si nato ogledali spomenike in sobi, pred spomenikom pa so položili vence. Med številnimi venci je bil tudi lep venec ameriških Slovencev.

Župančič je ljubil radostne ljudi. Zato se je popoldne Vinica in z njo po gostih iz vseh delov svojega okraja celo Bela krajina na kulturnem festivalu s pesmijo, plesom, narodnimi obredji in godbo spominjala svojega poeta. Razvilo se je pravo narodno slavlje z nastopi folklornih skupin v narodnih nošah, ki so pokazale več izvirnih ljudskih običajev. Najbolj je ugajal razigran, živiljenja poln nastop metliške folklorne skupine, priznanje pa sta zeli tudi adleščka in črnomeljska folklor-

stilne tovarne, železnice in »Pionirja« v Bršljinu, na drugi strani pa tudi od posameznih odbornikov OF in ostalih organizacij kraja, ki se vedno bolj razvija v nekako delavsko predmetstje oz. četrto Novega mesta. Novo društvo oz. njegova ustanovitev dokazuje, da razumejo sindikati in množične organizacije v Bršljinu pomen povezave med industrijskim delavstvom in okoljem, v katerem živijo. Sindikalne podružnice v Bršljinu so zelo močne po številu članstva, prav tako pa imajo precej nadarjenih ljudi, ki bodo sposobni marsikaj ustvariti bodisi na odru, v pevskem odseku, pri instrumentih ali v drugih oblikah, ki jih bo novo društvo še vpeljalo. Tri društva v Novem mestu in njegovi bližnjih okolicah — SKUD »Dušan Jereb« društvo »Janez Trdina« v Smilhelu in novoustanovljeno društvo v Bršljinu — bodo odslej v plemenitem tekmovanju skrbela za razvedrilo in vzgojo obiskovalcev svojih prireditve, z medsebojnimi obiski in pomočjo osrednjega društva v Novem mestu pa bodo lahko dvigala kakovost svojega dela.

Da bi v jeseni izobraževalni tečaji zajeli čim več vasi, že zdaj pripravljajo za tečaje vse potrebno. Pri svetu za prosveto in kulturno okrajnem ljudskem odboru imajo pripravljenih že veliko knjig, mesečnikov in zvezkov za predvidene izobraževalne tečaje. Računajo, da bo v prihodnjih sezoni v okraju vsaj 15 do 20 izobraževalnih tečajev.

-

Novo kulturno-prosvetno društvo v Bršljinu pripravlja presenečenja

Prvič se bomo predstavili javnosti 22. julija na državni praznik v novem zadružnem domu!

Tako so sklenili delavni odborniki novega kulturno-prosvetnega društva v Bršljinu, ki je bilo ustanovljeno 15. junija. Sklepi, ki jih je novo dolensko kulturno-prosvetno društvo sprejelo, so pomembni za rast ljudskoprosvetnega dela, ki kljče iz žive potrebe po kulturnejšem, bogatejšem živiljenju kot smo ga poznali nekoč.

Pobuda za ustanovitev novega društva je prišla s strani sindikalnih podružnic tek-

Podprimo delo Turističnega društva

Srb za razvoj množičnega turizma — kamor seveda ne smemo štetiti samo »tur« v visoke hribe, temveč predvsem obiskovanje naših znanih turističnih točk, izletniških krajev, naravnih znamenitosti, lepih krajev in pod, — je v veliki meri prepričena našim turističnim društvom. Da Dolenjska v turizmu še vedno ne uživa potrebnega ugleda, niti nima od turizma dohodkov, ki bi lahko občutno dvigali našo živiljenjsko raven, smo v precejšnji meri kriví sami. Sele te dni je prišlo v Novem mestu do resnih korakov, da se ustavimo Turistično društvo. Pobudo zanj je dala uprava za turizem in gostinstvo pri poverjeništvu za trgovino in preskrbo, ki je pod vodstvom tov. Erne Setinc sklical iniciativni odbor novega društva. Pretekli torek je bilo v odbor izvoljenih 14 članov, ki bodo pripravili vse potrebno, da se bo turistično društvo v Novem mestu čimprej ustanovilo.

Ustanovitev društva narekuje živiljenje same. Pri upravi za turizem in gostinstvo je na razpolago pomemben denarni znesek, sklep, ki bo društvo lažko takoj začelo obnavljati kopališče na Krki, graditi čolnarno, skrbelo pa bo skupno s komisijo za olepsavo in obnovno mesta pri MLO tudi za ostala vprašanja estetične ureditve Novega mesta. Vse, kar je

bilo v preteklih letih zamujenega, bodisi iz gospodarskega, propagandnega ali kakšnega drugega vidika, bo skušalo novo Turistično društvo čimprej popraviti. Da perečih vprašanj ne manjka, ve vsakdo, ki kolikortoliko pozna higienske, prometne, komunalne in ostale probleme mesta in okolice, Skrb za javne nasade, škopljjenje cest, ureditev kanalizacije, okrasitev zgradb, kulturne postrežbe v javnih lokalih, skrb za opremo in čim boljše delo naših gostišč itd., vse to bo med nalagami, ki jih bo novo društvo skupno s pristojnimi organi reševalo in dvigalo ugled mesta, s tem hkrati pa tudi turistično vabljivost osrednjega mesta Dolenjske.

Turistično društvo bo uživalo močno podporo ljudske oblasti. Ne bo se mu treba boziti — kakor je bilo nekoč — za ureditev najmanjših vprašanj s pomočjo prostovoljnih delavnih zbirk, niti mu ne bo ničesar delal ovir ko bo šlo za interes skupnosti. Sirok krog članov društva, ki jim je pri srcu lepota Dolenjske in skrb za njen gospodarski, politični in kulturni razvoj, bo v svojih stremljenjih vedno naletel na razumevanje vseh, ki so odgovorni, da zaživi Dolenjska tako, kakor to po svojih potrebah in zaslugah zasluži.

Gasilci v Zburah so dobili motorno brizgalno

Zadnja nedelja v maju je bila določena za gasilski dan. Društva so svoj praznik lepo praznovala s prireditvami in nastopi. Najbolj pa se bodo tega dneva spominjali gasilci v Zburah, saj so dobili svojo osnovno opremo: motorno brizgalno in cevi.

V nedeljo so se zbrali v Zburah gasilci iz šestih društev, ki so na proslavi nastopali s svojim orodjem in pokazali spretnosti, ki jih stalno izpopolnjujejo. Okrajna gasilska zveza je dodelila novomeški četi novo in večjo motorno brizgalno, manjšo pa je dodelila četi v Zburah. Poleg motorke so Zburčani prejeli tudi 80 metrov tlacičnih cevi.

Predsednik društva Jože Gorenc je z govorilnikom pozdravil sekretarja gasilske zveze Slovenske Slavke Zaletela, poveljnika okrajnega štaba brigade Janka Mišigoja in druge zastopnike oblasti, množičnih organizacij ter gasilstva. Zahvalil se je za darilo iz Izraela zadovoljstvo prebivalstva, da je društvo dobilo brizgalno. Na proslavi so govorili tudi zastopniki gasilskih organizacij in KLO Zbure.

Motorno brizgalno je izročil društvu v trajno last poveljnik štaba brigade Janko Mišigoj ter pozval člane, naj utrijuje strokovno in organizacijsko gasilsko zavest. Sekretar gasilske zveze LRS Slavko Zaletel pa je v svojem govoru poudaril, naj bo gasilska organizacija najsejneje povezana z Oslobodilno fronto, PLZ, Zvezno borcev in mladino. Iz vrst teh organizacij naj se gasilstvo čimbolj razširja. Clanica upravnega odbora OGZ Tončka Može je pozvala žene, naj se aktivno vključujejo v vrste gasilskih organi-

zacijs.

Pozivu Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije na 6-mesečno tekmovanje v počastitev desete obletnice ustanovitve slave

ne v ponosne Jugoslavanske armade se je

med prvimi na Dolenjskem odzval kolektiv gradbenega podjetja »Pionir«. Okvirni program tekmovanja je bil medtem razložen že vsem članom podjetja, zasnovan pa je na osnovi objavljenih točk tekmovanja ter prilagojen stanju v podjetju. Prav tako je mladinski aktiv »Pionirja« že 4. junija sporočil mestnemu komiteju LMS v Novem mestu, da razširja svoje tekmovanje, ki ga je 25. maja napovedal vsem mladinskim aktivom Novega mesta, še s tekmovanjem na čast JA.

KOLIKO PRIHRANIMO, če zberemo tono bombažnih krp? Od 11.500 do 30.500 din! Pravimo, da je tkanin premalo na trgu. Oddajmo stare cunje in krpe, tovarne nam jih bodo predelale v novo blago!

Kaznujte vse tiste, ki kalijo nočni mir

Ze dalj časa v poznih nočnih urah razgrajati divje vpjevo in razzajajo po Zuhemberku. Vrhunc so dosegli pobalinski kalilci miru preteklo nedeljo, ko so divje preklinjali, vpili in grozili. Tržani se sprašujemo, ali varnostni organi nimajo polnomočij, da bi take ljudi vtaknili tja, kamor spadajo in da bi se jim naložile primerne kazni? Zahtevamo, da se v tem oziru naredi red, ker je tako stanje nezgodno. Ob vsem tem ugotavljamo še žalostno dejstvo, da so med vinjenimi razgrajati vedno eni in isti — nekateri pokvarjeni žuhemberški mladinci...

Prizadeti.

ROJSTNAHŠA
PESNIKA
OTONA
ŽUPANČIČA
NA VINICI

Spominska žiga, uporabljen na dan odkritja spomenika

in glasbeno skupino, ko pa bodo vsi prostori zadružnega doma v Bršljinu odpri, bodo odprli še ljudsko knjižnico in čitalnico.

Nastop SKUD „Nova zarja“ v Dolenjskih toplicah

Kulturno prosvetno delo se je v Toplicah zelo poživilo, k čemer je precej dopriniesel dograjen zadružnji dom. Preteklo soboto je gostovalo v Toplicah SKUD »Nova zarja« uslužbenec gostinsko-turistične stroke iz Ljubljane s koncertom pesmi in folklornimi skupinami. Pod vodstvom F. Marolta je zapeč moški in ženski zbor več pesmi, folklorna skupina pa je v slikovitih narodnih nošah priredila več plesov.

Gr.

Gasilsko društvo v Podturnu je uprizorilo Finžgarjevo „Razvalino živiljenja“

Vas Podturn pri Dol. Toplicah je znan partizanski kraj iz časa osvobodilne vojne, ki je v vojni veliko trpel. Tudi gasilskemu društvu je bilo uničeno vse imetje z domom vred. Požgali so ga Nemci leta 1943. Gasilsko društvo se trudi, da bi nadomestilo kar je uničil okupator. Hoče si pomagati s kulturnimi prireditvami in prirejanjem zavab, zgraditi hočjo gasilski dom, ki naj bi služil tudi kulturno prosvetnim namenom. Z dobro voljo in s krepkim delom, opri na lastne sile in gmotno pomoč sovaščenov, bodo svoj sklep tudi uresničili. Uprizoritev Finžgarjevega dela je lepo uspela.

D. G.

ST. PETER

Vse organizacije že imamo, le strelske družine ne moremo pripraviti k življenju. Ceprav ima mladina precej veselja tudi do te koristne športne panoje, jih tega doslej nismo uresničili. Kraj. Zveza borcev bi se moral resneje zavzeti za strelsko družino, pa bi šlo.

V tednu zbiranja starega materiala se je učiteljstvo in OF precej potrudila, da se je zbralo precej odpadkov, še velike količine uporabnih odpadkov pa čakajo na rešitelja.

Vaši odbori OF so delavnici. Je pa nekaj posameznikov, ki se ne morejo — ali pa nočejo? — znajti in misijo, da imajo kot oddoborniki predvsem dolžnost, da uveljavljajo svojo osebnost, namesto da bi misljili na skupnost. Ne uvidijo, da je le složno delo res koristno za skupnost, ne pa hujškanje in zahrbno delo. Krajevni odbor OF ni delaven, zato nas čaka še važna naloga, da ga bomo zbudili oz. ozivelji.

Kulturno-umetniško društvo je uprizorilo »Volkodlake«. Igra je bila dobro obiskana in lepo zaigrana. Ker imamo dovolj igralcev, bi lahko prirejali menjaje se več iger, saj se ljudstvo pri tem vzgaja. Društvo bi tudi prišlo do potrebnega denarja, vendar pa do pravih uspehov ne moremo zaradi neslog in sebičnosti nekaterih ljudi.

Prav tako pereče vprašanje je šentpeterski pevski zbor. Imamo nadvse dobre pevce, ki so pred leti dosegli na republiškem tekmovanju prvo mesto. Zal je bila povodinja potem premeščena, zbor pa se oglaša zdaj le redikdaj. Organist nima veselja, ker je bolehen in je delo s pevci in zborom naporno. Vse kaže, da bodo naši stari pevci izdahnili svoje blage duše, mladina pa ne bo imela podlage, ker je v petju nihče ne vzgaja.

Pred kratkim smo imeli občni zbor Rdečega križa. Tov. Ana Florjančič je lepo povedala, kakšni so nameni te mednarodne organizacije. Dogovorili smo se, da bo naš odbor pomagal obojestranskim sirotom Erste v Grčevju. Žive v skrajno slabih razmerah, ne dobe pa nobene pomoči od nikoder. Očeta so jim ubili belogardisti, mati pa jim je umrla naravne smrti. — Ponovno smo potrdili oz. izvolili stari odbor, ki kaže precej zamiranja za svoje delo. G. M.

MOKRONOG

SKUD Krmelj je dvakrat zaporedoma gostovalo z veseloigro »Matiček se ženi«. Scenerija, kostumi in podajanje igre, vse je bilo prav dobro. Zelimo ga ob priliku zopet videti na našem odru zlasti še, ker takoj po razvedovanju igralska družina ne deluje, okoliško ljudstvo pa prav rado obiskuje gledališke predstave. Dvorana je običajno zasedena do zadnjega koticka kljub temu, da nekateri krogli iz Mokronoga opuščajo posecanje tako kulturnih kot veselčnih priridev.

Gradnja zadružnega doma prav počasi napreduje. Za otvoritev so bili določeni že razni datum, kakor pa kaže bomo šele v nekaj letih prišli do tako potrebne dvorane. V načrtu bi morali še marsikaj predurčiti, ker n. pr. oder v sedanji zamisli ne ustrezajo. Gradbeno vodstvo naj se glede raznih pomanjkljivosti še posvetuje s strokovnjaki, ker so sedaj še možne preureditve brez večjih stroškov. Tako je n. pr. stopnišče v zgradbo vsekakor preozko.

Pogosto se čujejo pritožbe, da mladina uničuje gnezda kobilin ptič, predvsem naših ljubkih pevcev. Tu pač morali predvsem starši, pa tudi šola in mladinski aktiv, poseči vmes in otroki podučiti o brezravnosti in škodljivosti njihovega ravnanja. Zadnjči je neki mladinec vzel iz gnezda šest škorčkov in jih pojedel za večerjo.

Klatečih psov in mačk je vedno več. Lovci obetajo, da bodo po nalogu oblasti z njimi energično obračunali.

Novo ustanovljenemu planinskemu društvu obetajo nekateri skorajšnji neuspeh. Nekaterim namreč nikakor noče v glavo nameravana postavitev planinskega doma na Priči. Tudi te neverjetne vabimo k sodelovanju, ker z nerganjem ne bodo koristili. Naj se tudi naš kraj prebudi in široko odpre vrata tujskemu prometu! S. P.

KMETIJSKA ZADRUGA V ZBURAH NA NOVI POTI

Precej časa je že minilo od občnega zboru kmetijske zadruge v Zburah, ki je bil dobro obiskan. Na zboru je upravni odbor podal obračun, pri katerem so se člani zadruge presenečeni spogledali: v preteklem letu je imela zadruga 40.000 din izgube. To ni bilo nič čudnega, saj je vaška zadruga služila predvsem za razdeljevanje skromnih količin blaga po nekih razdelilnikih s strani OZKZ.

Na občnem zboru so člani izvolili nov upravni in nadzorni odbor, razgovarjali so se o ustanovitvi odsekov zadruge kot n. pr. o kreditnem, živinorejskem odseku in podobno. Radi bi imeli dobro zadružno, ne pa samo štacuno za izgube. — Kaj se je zgodilo po občnem zboru? Prvo, drugo in tretje sklica je, da bi stari odbor predal poslovanje novemu odboru. Je bilo brezuspešno. Člani novega odbora niso prišli na seje, na drugi strani pa so se izgovarjali, da niso sposobni, da bi vodili zadružno in da ne bodo plačevali dolgov, ki bodo spet nastajali v zadružni.

Zadruga brez vodstva ni mogla biti. Na tretji seji je predlagal Taborški Karel, da bi stari odbor še naprej opravljal svoje delo do rednega občnega zборa, kar so vsi člani z razumevanjem sprejeli. Delo v kmetijski zadružni teče v redu naprej, seveda z razliko od prejšnjega leta: zadružna in njena trgovina nimata več izgube. Zadružna ni več samo razdeljevalnica blaga, pač pa lahko najdeš v njej vse vrste kmetijskih pridelkov, zdravilna zelišča itd.

V razgovorih z odborom in poslovodkinjo zadruge sem ugotovil, da se je odkup mleka dvignil za sto odstotkov. Samo Anton Per iz Velike Poljane ga oddaja zdaj 10 litrov, Krnc Ignac 8 litrov, Marija Berdik iz Zibur 6 do 8 litrov; vsi pa prinašajo prvorstno mleko. So še nekateri kmetje, ki za dober denar prinašajo slabo mleko. Opozoriti jih je treba, da to ni prav! — V nekaj dneh je zadružna odkupila čez 5000 jajc. Zdaj lahko zadružna blago nabavlja in prodaja kjer koli in kamorkoli hoče. Nimajo več strahu, da bi zadružna imela izgubo, saj tudi odbor skrbi za napakami.

V razgovorih z odborom in poslovodkinjo zadruge sem ugotovil, da se je odkup mleka dvignil za sto odstotkov. Samo Anton Per iz Velike Poljane ga oddaja zdaj 10 litrov, Krnc Ignac 8 litrov, Marija Berdik iz Zibur 6 do 8 litrov; vsi pa prinašajo prvorstno mleko. So še nekateri kmetje, ki za dober denar prinašajo slabo mleko. Opozoriti jih je treba, da to ni prav! — V nekaj dneh je zadružna odkupila čez 5000 jajc. Zdaj lahko zadružna blago nabavlja in prodaja kjer koli in kamorkoli hoče. Nimajo več strahu, da bi zadružna imela izgubo, saj tudi odbor skrbi za napakami.

STRELA GA JE UBILA POD ZVONIKOM

8. junija ob enajstih dopoldne je ubila strela 15-letnega Franca Primca iz Mačkovca pri Dvoru, ko je pod zvonikom zvonil. Bil je takoj mrtev. Podoben slučaj se je zgodil lani, ko je strela ubila Ahaca Murna, ki se je vračal iz vinograda. R. M.

SEBICEN POSREDOVALEC

Krajevni ljudski odbor Sinji vrh v Beli krajini je naročil večjo količino sadnih dreves za posamezne kmete svojega območja. Dolgo so ljudje čakali in spraševali v pisarni KLO, kdaj jim bo okrajno kmetijsko poverjeništvo nakazalo sadike. Ko so sadike prispele v Crnomelj, je bil tam slučajno Jože Zalec, delavec iz vasi Dalja njiva. Na okraju so mu izročili sadike, da bi jih predal na KLO. Toda KLO sadik ni dobil, pač pa jih je uslužni Jože Zalec vzel domov in jih razprodal brez vedenosti odbora. Pri vsaki sadiki si je zaračunal 5 din za uslužbo, čeprav ni imel nobenih stroškov s prevozom, saj je zadružni avtomobil sam s svojimi ljudmi sadike naložil in razložil.

Naročniki so bili razočarani nad takim razpečevanjem sadik. Jezijo se nad nesramnostjo človeka, ki mu ne diši socializem in bi rad poceni zaslužil na račun drugih. Pošušena jabolčna drevesca je Zalec prodajal ljudem, boljše hruškove sadike pa je obdržal za sebe.

Ko je KLO vprašal na okraju, čemu so izročili nepoznanemu človeku sadike, so odgovorili uslužbeni, da se je Zalec sam ponudil za to delo in celo dejal, da je v upravnem odboru kmetijske zadruge — v resnicu pa še niti njen član ni. Zelimo, da bi na okraju drugič bolj pazili, komu dajo tako dragocen material v roke. Naročnik.

KOSNJA JE TU

Suhokrančani se spet pripravljajo na revoj volov-pitancev

Lanskoletna suša je skoro odmerila tudi že takoj Suhu krajini delež živinske krme. Posledice so se poznale v krčenju številna glav goveje živine, brezvestni špekulantji pa so navajali cene sena in drugih krmil do odruskih višin. Marsikateri kmet je ohramil živo preko zime samo s stradanjem, toliko da je dočakala pomlad.

Obilne padavine so temu letos naredile konce. Po senožetih in travnikih so zapele ostre kose, pod zajetnimi zamahi se vrste redi sočne trave. S sprostittiyo obveznih oddajenih v mesecu je tudi v Suhu krajini zavel drugačen veter. Kmetje so obnovili znanje živinske sejme v Zužemberku. Prvi tak sejem je bil Primožev, ki mu bo sledil Urhov in nato najbolj poznani, Družinski sejem. Tudi iz drugih okrajev so kmetje pragnili na sejem precej živine, največ le mlade, še več pa je bilo kupcev. Prislo je do kupcij, Suhokrančani so od nekdaj sloveli po revoj volov-pitancev, ki so jim prinašali le dohodke. Hlevi se spet polnijo z mlado živino, kmetje v Suhu krajini se z vso vremeno pripravljajo na revoj volov-pitancev. Ze več kmetov je prodalo konje in mule, da se bodo lažje posvetili govedoreji, ki bo marsikomu okrepila gošpodarstvo.

Sl. Hotko

OBIŠČITE

NOVOMEŠKI GOSPODARSKI SEJEM

Otvoritev 30. junija 1951 popoldne, zaključek 9. julija 1951.

RAZSTAVA LOKALNE INDUSTRIJE IN OBRTI NOVOMEŠKEGA OKRAJA.

PROSTA PRODAJA izdelkov lokalne industrije in obrtnih delavnic državnega, zadružnega ter zasebnega sektorja. — Razstava zdravstva, gozdarstva in kmetijstva. Državne in zadružne trgovine.

Ob večerih zabavne in kulturne prireditve. — Sodeluje novomeško gledališče, orkester in zabavni teater — Bogata izbira dolenjskih vin in dober prigrizek, kavarna, slaščičarna.

Razstava odprta vsak dan od 8. do 18. ure, zavabišče od 20. ure naprej.

FIZKULTURA.

ŠPORT

ŠAH

NOGOMET

SD Krim — SD Krka 4:2 (2:1)

Prvenstvena mladinska nogometna tekma med moštvo ljubljanskega Krima in novomeške Krke in nedeljo ni pokazala posebno lepe igre. Navzlic požrtvovalnosti novomeški igralci niso imeli sreče, igra pa je zadrževal tudi sodnik, ki je sodil z napakami.

Požrtvovalen igralec obojke pri »Krki« je Marjan Simič. Fotoreporter ga je ujel v hipu, ko se pripravlja na učinkovit udarec, nasprotnik na drugi strani mreže pa je že šel v blok.

Na Gorjancih je bil zrušen stari rekord

Lepa nedelja je 17. junija zvabila na Dolensko precej ljubiteljev avtomobilsko sportne. Prve povojne avtomobiliske in motociklistične dirke na Gorjance so bile prva večja prireditev novomeškega avtomoto-društva, ki je začelo v zadnjem času z aktivnejšim delom. Pokroviteljstvo nad dirkami je prevezel predsednik vlade LRS Miha Marinko, udeležilo pa se jih je nad 50 vozačev. Udeležba gledalcev bi bila lahko boljša. Dirka je ob lepem vremenu minila brez težjih nesreč. Proga je peljala od Gotne vasi na vrh Gorjance — do Vahte ter je bila dolga 12.600 metrov. Najboljši čas dneva in hkrati rekord na tej proggi je dosegel Slavko Lampe iz Ljubljane, ki jo je prevozil v času 10 minut 53 sekund. S tem je zrušil stari rekord Jerka Babiča iz Zagreba, ki je pred vojno prevozil to progo v času 11 minut in 6 sekund. Organizacija tekom je bila dobra. Popoldne so bili v hotelu Kandija razglašeni rezultati in razdeljene nagrade.

Rezultati:
Kategorija 500 ccm: Slavko Lampe (L) 10:53, km/h 69,4; 2. Stane Zagar (L) 12:11, 3. Viktor Drolc (T) 13:49.

SE VESTE?

Znajdi se! Sodoben pregovor, ki je pomačal tudi predsedniku kmetijske zadruge na Lokvici pri Metliki. Ko je dobila zadružna žveplo, ki ga potrebujejo vinogradniki v malih količinah, ga je kupil kar 275 kg. Kot predsednik ima vendar pravico do nakupa v zadružni, ali ne? Žveplo ni draga, samo pa 10 dinarjev kg. Predsednik pa ga ni misil porabititi samo za sebe. Kam bi z njim? Ustrezen je raznimi potrošnikom iz Hrvaške in jim prodajal žveplo po 15 din kilogram. Navzlic temu pa so mu sosedje in člani ljudske inšpekcijske zamerili to malo kupčijico. Ali ni pokazal dovolj dobre volje že s tem, da je odvezl zadružni nepotrebno skrb za prodajanje? »Zadružna v zadružni«, tudi tako bi lahko imenovali njegovo dobro voljo...

»Kaj pa je tebe treba bilo?« Tačko se sprašujejo domačini in tujci, ki korakajo po novem mostu čez Lahinjo v Crnomelju. Vprašanje velja malim zasilnim barakam, kjer je menda nastanjena zdaj neka kovačica. Menda ne mislijo kovati mostu? Prah in blato, ki je na njem, bo že prenesel, saj je dovolj trden. Prav nič ni potrebna kovačija v baraki poleg mostu, saj je bolj podobna sračemu gnezdu na novi hiši kot pa delavnici.

V Kočevju še včasno agitirajo za volitve 18. marca 1951. To ti povedo dopisi na Stenčasu poslovalnice okrajnega magazina. Tudi ostali — več kakor 3 meseca starji — dopisi na tem Stenčasu kažejo izredno življensko sposobnost papirja in potrebitljivost bralcev.

Cudna »decentralizacija« je zajela nekatere uslužbenke položaje na državnem posestvu v Crmošnjicah. Tam se lahko pomakneš z mestna sekretarja na personalnega referenta, od tam na položaj kuharja, logar lahko napreduje v položaj konjarja in tako dalje — do kod, ni predvideno.

Trebnje:

Bobnar Anica, OLO — 118 din. Hlebec Alojz, Grm 15 pri Ponikvah — 68 din. Janež Milka, OLO — 118 din. Jarnovič Mari, Nar. banka — 118 din. Jerovšek Angelica, OLO — 68 din. Lavrič Jože — 68 din. Semčič Jože, OLO — 68 din. Matičič Marjan — 118 din. Mežan Marija, D. Nemška vas — 118 din. Prijatelj Nežka, OZKZ — 68 din. Stražmar Rozalija, Dol. Ponikve — 118 din. Strojnik Lojzka, OLO — 118 din.

Skocjan:
Cvelbar Tončka, Zalog 12 — 93 din. Črnolek Franc, Dobruška vas 33 — 93 din. Eržan Franc, Zagrad 5 — 53 din. Franko Jože, Skocjan 51 — 118 din. Globecnik Jože, Grmovlje 12 — 118 din. Hočvar Jože, Dol. Dole 9 — 68 din. Janževček Alojz, Stara vas 23 — 68 din. Kralj Janez, Dobruška vas 6 — 53 din. Mikar Martin, Ziloganje 26 — 68 din. Planinšek Karel, Skocjan 17 — 68 din. Povše Janez, Zagrad 9 — 53 din. Tramte Janez, Ziloganje 7 — 93 din. Zupet Anton, Ziloganje 42 — 68 din.

(Nadaljevanje sledi)

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3